

Bestandssituasjonen for torskene i Barentshavet og fisket i åra framover

Dei siste par åra har det norske fisket etter torsk vore godt. I vinter har det, trass i ulaglege vertilhøve, vore tildels svært godt for einskilde brukstypar og fartøysklassar. Samstundes driv vi ved Havforskningsinstituttet og manar til varsemd i beskatninga av torsk. Kvifor gjer vi det?

Før eg svarar på dette spørsmålet skal vi sjå litt på nokre enkle biologiske kjennsgjeningar når det gjeld torskene i Barentshavet.

Vekt og kjønnsmodning

Nedanfor er ein tabell som viser kor mykje ein «gjennomsnittsfisk» veg ved ulike alder, og kor gamal fisken er når den tek til å gyta (blir skrei).

Alder	Vekt i kg (rund vekt)	Kjønnsmodning
3	0,7	Ingen
4	1,0	Ingen
5	1,6	Ingen
6	2,4	Nokre
7	3,5	Ein del
8	4,7	Mesteparten

Når fisken er eldre enn 8 år reknar vi med at alle individa er kjønnsmodne. Fisken veg då ca. 4,7 kg eller meir i rund vekt, og dette er den fisken som kjem for å gyta (skreien). Sløyd og hovudkappa vil denne fisken vera vesentleg lettare. Vi brukar ein omrekningsfaktor frå sløyd og hovudkappa fisk til rund vekt på 1,6 for skrei. Dette medfører at når skreinnslaget er dominert av fisk som er 8 år og eldre, vil vekta for sløyd og hovudkappa fisk i Lofoten vera frå ca. 3 kg og oppover.

I år er mykje av 7-åringane vorte kjønnsmodne (kanskje mesteparten). Dette er fisk frå 1975-årsklassen og sidan den dei siste åra har vore — og framleis er — den mest talrike av dei noverande torskårsklassane, vil denne «småfisk» dominera i skreibestanden.

Gjennomsnittsvekta på denne fisken er 3,5 kg rund vekt, som svarar til 2,2 kg sløyd og hovudkappa vekt. Sidan det kan vera at det er dei største individa i årsklassen som først blir kjønnsmodne, kan det henda at fisken er litt større enn dette. Men det er heilt rimeleg og i tråd med alle tidlegare observasjonar at skreien i år er liten, og at mykje av den berre veg rundt 2,5 kg «slaktevekt».

For ME'A av havforsker **Odd Nakken** (Havforskningsinstituttet)

Ein annan ting som også klårt framgår av tabellen er at fisken doblar vekta si — både rund vekt og slaktevekt — frå 6 til 8 år. Dette tilseier at det har inga hast med å fiska denne fisken. Dei næraste åra blir den atskillig større, og ein vil få mykje meir att i kg om eit par år, enn det ein «taper» i år.

Spar på skreien!

Kvifor skal ein spara på skreien? I alle år har havforskarane hevda at det er ungfisken, 3—5 år gamal fisk, som må sparast. Men no når det endeleg vart godt med skrei, så skal også den sparast!

Årsakene til at det no må sparast på skreien kan delast inn i tre hovudpunkt som heng nøye saman:

1. Svært lite ungfisk i Barentshavet
2. Omsynet til det norske fisket i dei næraste 4—5 åra
3. Omsynet til gytebestanden og dermed til framtida både for bestanden og for fisket.

Ungfisksituasjonen

Fig. 1 viser lengdefordelinga av torsk i Barentshavet i februar 1978, 1980 og 1981. Figuren talar i grunnen eit tydeleg språk, men eg skal kort kommentera ho-

vudtrekka. I 1978 var mengda av småfisk i Barentshavet stor. Der fanst etter måten store reservar av fisk mellom 20 og 40 cm. Dette var fisk som vesentleg tilhørde 1975-årsklassen. I 1981 var mesteparten av fisken mellom 40 og 70 cm, den neste toppen omkring 30 cm var for liten til å kunna kallast nokon reserve. I 1982 er biletet heilt tydeleg; der er lite og ikkje fisk under 40 cm. Korkje vi eller russiske forskarar har nokon gong registrert mindre mengder av småfisk enn no i 1982.

I fig. 1 kan ein også sjå korleis mengda av fisk mellom 40 og 70 cm har minka frå 1981 til 1982. Denne minken kan synast drastisk, men mykje av den skuldast at fisken er blitt kjønnsmoden og var sørover langs kysten på gyteferd då målingane vart gjorde. Ein ikkje uvesentleg del skuldast fiske i 1981, som vart på om lag 400 tusen tonn, og mesteparten av denne fangsten var fisk av storleik 50—70 cm.

Bestandssituasjonen og fisket i åra framover

Ein treng ikkje å vera havforskar for å skjønna at mangelen på småfisk og ungfisk i Barentshavet må få konsekvensar for bestandssituasjonen dei næraste åra. Fig. 1 viser tydeleg at der vil bli lite og ikkje rekruttering til den fiskelege delen av torskbestanden i mange år framover. I 1983 og 1984 vil resten av den ungfisken som no er vist i Fig. 1 bli kjønnsmoden.

Skreibestanden vil truleg auka noko framleis (avhengig av fangsuttaket), men reservane av ungfisk i Barentshavet som skal tryggja det norske fisket i åra 1985—1987, er svært små. *Sikraste og kanskje einaste måten å få til eit nokolunde jamnt årleg fiske på i mange år framover, er derfor å spara på den fisken som allereie er inne i fisket.* Frå og med neste år vil dette i alt vesentleg vera skrei.

Omsynet til rekrutteringa

I mange år har no gytebestanden vore lågare enn det som er ynskjeleg av omsyn til rekrutteringa. I år og dei næraste par åra vil den vera såpass stor at sjansen for å få eit godt resultat av gytinga, er rimeleg stor. Storleiken på gytebestanden i 1983 og 1984 vert avgjord av

fisket i 1982 og 1983, og det er tvingande naudsynt at fangstuttaket no og i tida framover ikkje blir for stort. Det einaste som kan få denne bestanden på fote att, er ein eller fleire sterke årsklassar, og dersom gytebestanden no vert fiska for

hardt minskar sjansen for dette. Derfor, spar på skreien!

Tilslutt! Det er sjølvsgat at ungfisken og må vernast. Dette er den sikraste langtidsgarantien mot at situasjonen i framtida skal bli slik som den er no.

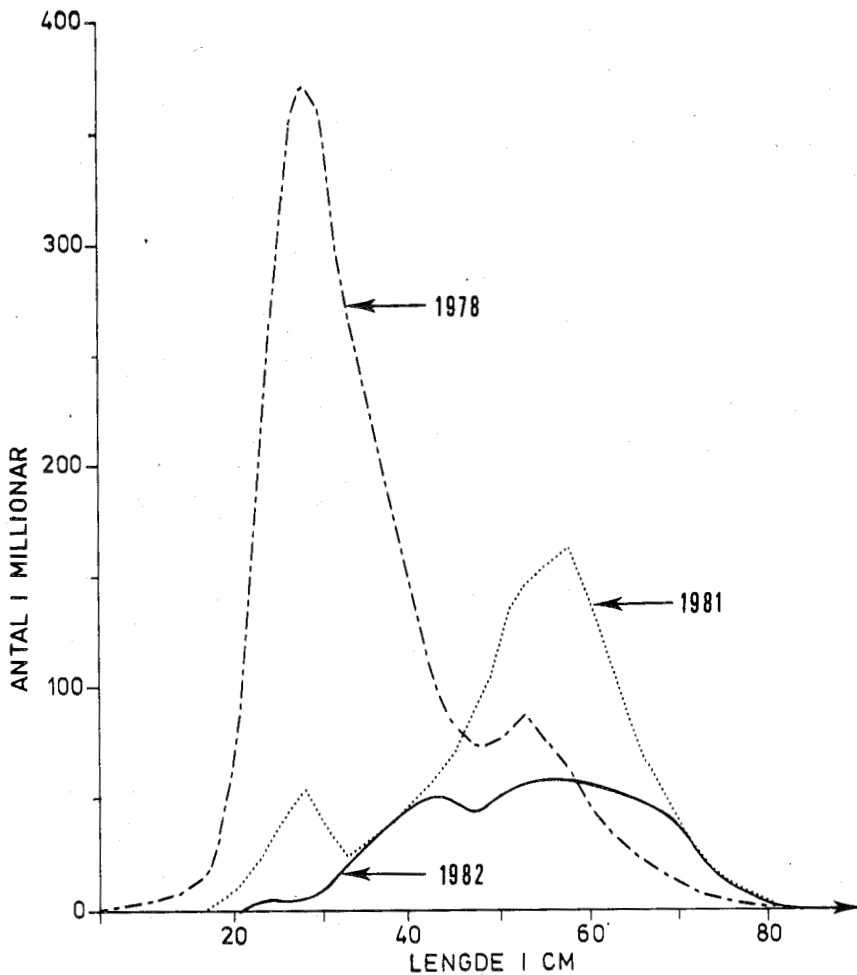

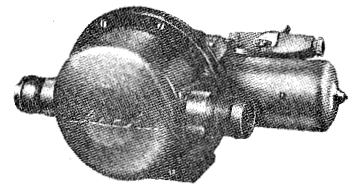
Fig. 1. Antal og storleik (total lengde) av torsk i Barentshavet i 1978, 1981 og 1982. Resultata er frå årlege tokt i februar—mars.

AP-NAVIGATOR

Forhandler:
ING. ARNE HAY

Harstad — Tlf. (082) 63 566

KIRK LENSEPUMPE

HAR DISSE FORDELER:

- ★ Tåler å gå tørr.
- ★ Lenser urenheter som twist o.l.
- ★ Pumpehus av oljebestendig plastikk, samt
- ★ bakplate og gear box av sjøvannsbestandig aluminium.
- ★ Pumpehuset kan enkelt snues.
- ★ Leveres for 12 eller 24 volt.

TEKNISKE DATA:

Dim. 190 · 185 · 300
Flensdim. 1½"
Kapasitet: Ca. 1000 l/time
Sugehøyde: Max 2 m
Trykkehøyde: Max 5 m
Strømforbruk: 2—6 A (avhengig av løftehøyde).

ENEIMPORTØR:

O.S.Solhaug A/S

IMPORT - AGENTUR -
AUT. INSTALLATØR

BRATTØRGT. 1 -
7000 TRONDHEIM -
TELEFON (075) 26 211

(ME'A 3/82)

Svak ernæringsopplysning i pressen

Aviser og ukeblad er dårlige kilder for kunnskap om kosthold og ernæring, går det fram av en undersøkelse av artikler om mat, kosthold og ernæring i et utvalg norske aviser og ukeblad som er utarbeidet for Statens Ernæringsråd. Ukebladene har mange oppskrifter, men det er lite oppskrifter som direkte eller indirekte oppfordrer til økt forbruk av brød eller poteter. Likeså er det få oppskrifter på bruk av fisk, mens det er hele kokkekurs for kjøtt, heter det bl.a. i rapporten fra undersøkelsen. En forbrukerundersøkelse viser klart at pressen har stor betydning som informasjonskilde for kunnskap om kosthold og ernæring, og den har dermed også et stort ansvar for hvilken informasjon leserne får.